

Nieuws

Stadsflora: Den Haag

Op zaterdag 24 augustus organiseert Floron in Den Haag een stadsplantenexcursie waarbij het zogenaamde Nieuwe strepen beoefend zal worden.

Aanvang 10.00 uur (tot 16.00 uur)

Locatie: kilometerhok 77/450. Dit stadshok bestaat uit naoorlogse hoogbouw en parkaanleg.

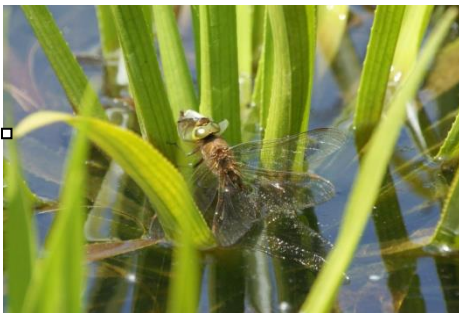
Verzamelen: bus-/tramhalte De Dreef

Excursieleider: Nico Buiten

Een oproep

Beste KNNV-leden:

Op 25 mei j.l. werd het eerste stedelijk libellenreservaat van Nederland in Zoetermeer geopend. Vanaf die tijd zijn 13 soorten juffers en echte libellen gemeld via waarneming.nl.

Vroege glazenmaker (Winfried van Meerendonk)

Graag willen we op een gestructureerde manier de tellingen gaan aanpakken door eens in de twee weken een telling te doen. Op die manier kunnen we ook zichtbaar maken of zich verschillen in soorten en aantals ontwikkelingen voor doen in de diverse biotopen van het reservaat. Voordeel is dat op deze manier de kunnen worden meegenomen in het landelijk meetnet libellen.

Geïnteresseerden die mee willen doen kunnen dit kenbaar maken door een mailtje te sturen naar:

Winfried van Meerendonk

wwavanmeerendonk@planet.nl

Een bedankje

Dank je wel Marianne Ketting !

Door Annet de Jong

Na 20 jaar is er een einde gekomen aan het uitgeven van het kwartaalblad van de KNNV afd. Zoetermeer.

Alle 80 keren dat het blad is uitgekomen is en ik het blad ontving, ging ik meestal meteen naar één van de laatste bladzijdes van het blad, naar het verhaal van Marianne Ketting.

Tijdens de ALV van 12 februari j.l. werd besloten hoe we Marianne hiervoor konden bedanken.

Omdat Marianne met haar gezin in Zoetermeer heeft gewoond kwamen we op het idee om het pas verschenen fotoboek over de Zoetermeer aan haar te geven: "Zoetermeer vanuit de Lucht" uitgegeven door ROVorm Uitgevers b.v.

Meteen heb ik toen aangeboden om dit boek persoonlijk aan haar te overhandigen. Marianne woont inmiddels alweer enkele jaren in Sellingen in zuid-oost Groningen, letterlijk tegen de Duitse grens aan. Een reden om weer naar haar toe te kunnen grijp ik met beide handen aan. De plantenwerkgroep heeft in 2004 en 2007 samen met Marianne een excursie-weekend georganiseerd. Op donderdag 6 juni reden Tilly en ik richting het noorden van het land. Tot onze vreugde was de weersverwachting voor die donderdag en vrijdag erg gunstig en achteraf hebben we beide dagen voor het eerst dit voorjaar de hele tijd "gewoon" buiten in de natuur kunnen zitten en wandelen.

Want zoals jullie wel weten is ook de tuin van Peter en Marianne een ware natuur-walhalla !

Toen wij daar waren speelde een authentieke natuurfilm zich af in hun vijver. Groene kikkers die je de oren van je hoofd kwaakten, Waterjuffers dansten in grote getale in paringswielen boven het wateroppervlak. Zittend in onze luie stoelen werden we in de watten gelegd door Marianne en Peter. Het ontbrak ons aan niets en de hele wereld passeerde in onze gesprekken de revue tijdens de verschillende wandelingen.

Hieronder een reactie van Marianne over ons bezoek: " Jullie hebben net de dagen met het mooiste weer en met het meeste kikkerlawaai getroffen, ze zijn nu alweer een stuk rustiger. We amuseren ons kostelijk met Zoetermeer uit de Lucht. Alle paadjes in de volkstuinten staan erop! Sentimental journey. En we lachen ons wild om die nieuwe villawijken, met dikke huizen die nog net niet uit hun kaveltje puilen. Nee, geen heimwee, niet naar de stad, wel soms naar onze jonge jaren daar... Groeten oet Grunnen, Peter & Marianne".

**Bijzondere plantenwaarnemingen eerste half jaar 2013
door Johan Vos**

Carex remota (Ijle zegge)

Op donderdagavond 13 juni ontdekte de plantenwerkgroep een tot dan toe onbekende zeggesoort. De soort groeit, net als pluimzegge in grote pollen aan de waterkant. Aan noordzijde van de Spectrumsingel stonden op regelmatige afstand over een flinke afstand grote pollen met grasgroene groeistengels die gedeeltelijk over het water lagen **bloeistengels** uitgespreid. Dat laatste is waarschijnlijk veroorzaakt door slagregens in combinatie met een harde wind.

Close-up (Johan Vos)

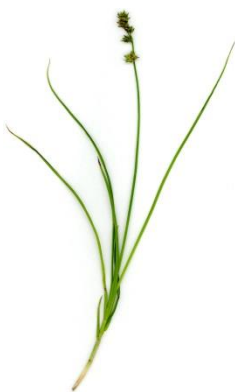
**Gedroogd materiaal
(Johan Vos)**

Ijle zegge is een soort die je in onze regio maar zelden zult zien.

Eddy Weeda schrijft in de Oecologische flora (deel 5, blz. 333, 334) dat de soort zeekleigebieden mijdt. De Heukels' flora meldt dat de soort algemeen voorkomt in de pleistocene gebieden, maar ook wel wordt waargenomen langs de grote rivieren en in de duinen. Qua groeiplaats zou je kunnen spreken van een bosplant die in het volle licht een wat geelachtige tint kan aannemen. In natuurlijke situaties groeit de ijle zegge vaak langs beken en aan greppelranden. De grote vraag is natuurlijk hoe deze gebiedsvreemde bosplant Zoetermeer heeft weten te bereiken en hoe lang de soort al langs de Spectrumsingel te vinden is? Ook deze vondst bevestigt weer eens de stelling dat een stedelijk gebied vol met botanische verrassingen zit. Conclusie: een stadsbotanicus dient altijd oplettend te blijven!

**Groeiplaats met pol van ijle zegge
(Johan Vos)**

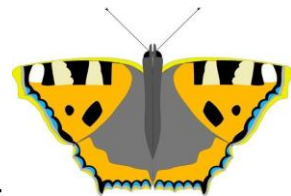

Dichte bermzegge

Carex muricata (Dichte bermzegge) is een lastig te onderscheiden, zeldzame soort.

Lang geleden is in Meerzicht (in een berm aan de Meerzichtlaan) de groene bermzegge gevonden, een er sterk op lijkende bijzondere zeggensoort. Nadat we er zelf, op basis van het aangetroffen materiaal niet uitkwamen gaf het Nationaal Herbarium uiteindelijk de definitieve uitslag: Carex muricata..

De Heukels' flora geeft aan dat we te maken hebben met een soort van de rode lijst (bedreigd) die van nature thuishoort aan loofbosranden in Gelderland en in het riviergebied. Hoe deze soort in Oosterheem is terecht gekomen is lastig te achterhalen. Verspreidingsmogelijkheden zouden kunnen zijn:

- a) Met het uitzaaien van wilde-planten-mengsels door de firma Hoek Hoveniers die indertijd bij de aanleg van het groen in Oosterheem betrokken was, is deze soort als “verstekeling” meegekomen.
- b) Met het aanvoeren van ophoogzand rond de flat waar de soort is aangetroffen, zijn zaden van deze zeggensoort meegekomen.

Bromopsis inermis (Kweekdravik) is een hoog gras dat in Zoetermeer nog niet eerder is waargenomen. Kweekdravik is een vrij zeldzame soort van droge, ruige bermen die we kennen van spoor- en bedrijventerreinen. Op het punt waar de Zegwaardsewetering ophoudt te bestaan (KM-hok 30.58.12) en waar onlangs een nieuw fietspad is aangelegd richting Benthuizenplas stond dit opvallend gras op 11 juli o.a. middenin het fietspad prachtig in bloei.

**Kweekdravik
(Johan Vos)**

Krabbenscheer (Stratiotes aloides) is een soort die we in Zoetermeer “van nature” vrijwel niet meer tegenkomen.. Toen in het voorjaar van 2012 een grote vijver vol krabbenscheerplanten, vanwege een nieuw bouwplan moest verdwijnen, zijn de planten overgezet op plekken die hiervoor geschikt geacht werden. Zie hiervoor Kwartaalbericht nr. 77, blz.10/11. Dit in verband met het scheppen van mogelijkheden voor de groene glazenmaker. Zo zijn de planten ook in een van de poldertuinen (waar onlangs het eerste stedelijke libellenreservaat is gesticht) uitgezet. Na een wat aarzelende start heeft zich daar dit jaar een prachtig krabbenscheerveld ontwikkeld!

Krabbenscheer (Johan Vos)

Laat die groene glazenmaker nu maar komen.

Van de plantenwerkgroep

Polder Noukoop, de Balij door Fred Janssen

Plantenwerkgroep - Inventarisatie do 30 mei 2013 - hok 305655 [x = 89km, y = 450 km]

Aanwezig: Tilly Kester, Wim de Liefde, Fred Reeder, Joke de Ridder, Johan Vos en Fred Janssen (verslag)

Vanaf de Balijhoeve vertrokken we op de fiets naar het te inventariseren gebied, dat onderdeel is van een recreatieve zone waar ook het Balijbos toe behoort. Duidelijk zichtbaar waren de gevolgen van het koude voorjaar. De bloei van de voorjaarsbloemen onder de wilde flora was zeker een maand

Plattegrond (Fred Reeder)

vertraagd. Voor een aantal mensen betekende dit een ware uitdaging om de planten op naam te brengen zonder de steun van een zichtbare bloeiwijze.

Wel stonden veel grassen in bloei, hetgeen ons deed uitzien naar komende zaterdag, wanneer er determinatie van de diverse grassoorten zal plaatsvinden bij Tilly en Wim thuis. Een grote

In de ganzenpas (Tilly Kester)

verscheidenheid aan zwenkgrassen (Festuca's) die Johan deze avond verzameld heeft om nader te laten uitpluizen door een deskundige op dit gebied, bleek toch allemaal Rood zwenkgras (Festuca rubra) te zijn! Een zeer variabele soort!

Het een tamelijk gevarieerd gebied, waarin door menselijk ingrijpen ophogingen en vochtige dalen het terrein accentueerden. De diversiteit aan plantensoorten die je daarbij

verwacht, viel echter (nog) tegen. Weliswaar troffen we bij een nat deel waterminnende soorten als Moerasandoorn, Pitrus, Liesgras, Mannagras, Gewone waterbies, Harig wilgenroosje, Holpijp en Watermunt aan, het nam niet weg dat voor het overige de soortenrijkdom wat tegenviel. Kennelijk het effect van de sterke bemesting uit het verleden.

Leuk was de ontdekking van Moeraswalstro, een walstrosoort met vierkantige stengels met fijne, gekromde stekelhaartjes. De bladeren groeien in bladkransen van meestal 4 (soms 5 of 6) bladeren die in het midden het breedst zijn. De bladen hebben een stompe bladtop zonder stekelpuntje. Bij droging worden de bladeren zwart. De 3 tot 5 mm grote bloemen zijn wit of soms groenachtig en in de knop vaak roze. Ze hebben rode helmknoppen. In Zoetermeer vinden we deze soort vooral langs de wateringen en de Ringsloot van de Meerpolder.

Viervlek (Fred Reeder)

Al speurend werd nog een Viervleklibel gespot, waarvan de naamgeving onmiskenbaar getoond werd door de vier vlekken op de vleugels.

Vermeldenswaard was de vondst van de Valse Voszegge, die doorgaans op natte, voedselrijke grond aan waterkanten en in drassig grasland voorkomt. Insinuaties dat Johan aan de basis van de tenaamstelling had gestaan, werden resoluut van de hand gewezen. Nadat nog was geconstateerd, dat de soortenrijkdom in dit gebied niet tot grote ontdekkingen zou leiden, werd besloten om huiswaarts te keren. Al met al was het weer een prettige en leerzame avond, waarin ikzelf 54 verschillende soorten heb mogen noteren en een hoop kennis rijker.

Grassen determineren op donderdagavond 6 juni door Johan Vos

Juni staat niet voor niets bekend als grassenmaand. In de bermen en hooilanden die nog niet gemaaid zijn, staat het grootste deel van de grassen in en rond Zoetermeer in bloei. Voor leken is het heel simpel: gras is gras maar voor leden van de plantenwerkgroep zijn de rond 60 soorten die in deze regio voorkomen vaak lastig van elkaar te onderscheiden. Om die reden was afgesproken dat we dit jaar een apart avondje zouden besteden aan deze plantenfamilie. Bloeiende grassen zijn overal te vinden dus aan materiaal hadden we geen gebrek. Grassen determineren is duiken in de miniwereld van kafjes, tongetjes, oortjes en aartjes.

De balkonscene (Johan Vos)

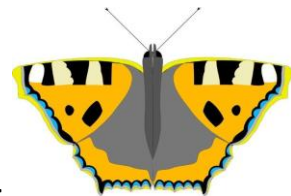
Tegenwoordig beschikken we over een grote hoeveelheid tabellen, sleutels al dan niet voorzien van detailtekeningen. Ook op internet is veel te vinden.

Het eerste probleem waar je mee geconfronteerd wordt als je de sleutel voor niet bloeiende grassen uit de Heukels' flora ter hand neemt is of het betreffende gras al dan geen wortelstokken heeft, m.a.w. is het gras één- of meerjarig. Eenjarige grassen vormen geen vegetatieve uitlopers (spruiten) dus het advies om toch vooral deze te bestuderen gaat hier niet op. De boodschap is duidelijk: bij het verzamelen van grassen gaat het om de volledige plant (incl. wortels en evt. vegetatieve spruiten)

Verder blijkt dat de bijpassende tekeningen ook niet altijd even goed de werkelijkheid laten zien. Zo hebben Wim en ik (naar later bleek) uitvoerig naar het kruipertje zitten kijken maar werden we op basis van het tongetje van de bloeistengel totaal op het verkeerde been gezet. Gelukkig hebben we ook een aantal soorten, waaronder kweek wel via de sleutel uit de Heukels' flora op naam weten te brengen. Het speciaal voor deze avond van stal gehaalde binoculair gaf ons de mogelijkheid om details zoals de dwarsnerven en huidmondjes op de bladschede en de onderzijde van de bladschijf te bestuderen. Dit geeft een mooi inkijkje in de microscopische details van de plant..

Ook een meegenomen rietstengel kostte ons de nodige hoofdbrekens. Er was met wat goede wil nog net een mini kransje van haren op de grens van de bladschijf en -schede waarneembaar maar hoe zit het met het tongetje? De Heukels' flora meldt hierover: "haren in het midden van het tongetje zeer kort, aan de zijanten langer". En die zogenaamde duivelsbeet dan? Bij ons blad was de duivel blijkbaar nog niet langs geweest.

Zelf kijk ik al heel lang niet meer op basis van dit soort details naar grassen. Mijn zoekbeeld heeft zich in de loop der tijd ontwikkeld aan wat ik in het veld zie. Daarbij spelen factoren als de tijd van het seizoen, de groeiplek en wat we in deze regio mogen verwachten een grote rol. In die zin was deze avond voor mij een leerzame ervaring. Voor herhaling vatbaar dus!

Vier orchideeën door Henk Lubberding

Plantenwerkgroep - Inventarisatie do 13 juni 2013 – hok 371714 [x = 93km, y = 449 km]
Aanwezig: Anke de Bruyn, Bob de Lange, Henk Lubberding, Johan Vos, Joke de Ridder, Tilly Kester, Wim de Liefde

Zoekt en gij zult vinden (Tilly Kester)

Het startpunt was bij Dekker Sport aan de Scheglaan en we zijn het Brede Akkerpad gevolgd, onder de Oostweg door. Naast de “usual suspects” hebben we extra aandacht besteed aan de peterselievlier (*Sambucus nigra* var *laciniata*), een verwilderde sierstruik en een oude cultuurvorm van de gewone vlier; aan de verschillen in beharing tussen de kleine en de zachte ooievaarsbek (*Geranium pusillum* en *G. molle*); aan de veldereprijs (*Veronica arvensis*) die we “extra-large” aantreffen en aan het verschil tussen het veelkleurig - en het akkervergeetmij-nietje (*Myosotis discolor* resp. *M. arvensis*).

de harige ratelaar (Tilly Kester)

De interessantste plekken waren de oevers aan het water langs het Brede Akkerpad. Het milieu leek er geschikt voor orchideeën en we vonden zowaar 4 rietorchissen (*Dactylorhiza praetermissa*). Bijzonder was de uit de kluiten gewassen, eenzame harige ratelaar (*Rhinanthus alectorolophus*). Deze harige ratelaar heeft in Zoetermeer en omgeving bijna overal de grote ratelaar (*Rhinanthus angustifolius*) verdrongen. Verder hebben we veel grassen gevonden, waarover uitgebreid is gediscussieerd.

Ter vergelijking de grote ratelaar dit jaar gevonden door Johan Vos in de Bali

Aanvullingen van Johan Vos

Op de weg terug aan de oever van de Spectrumsingel werd onze aandacht getrokken door grote pollen met lichtgroen gewas, gedeeltelijk in het water hangend. Qua groeiwijze deden deze pollen ons in eerste instantie aan pluimzegge (*Carex paniculata*) denken. Bij nadere bestudering bleek het om de IJle zegge (*Carex remota*) te gaan. (zie elders in deze Nieuwsbrief)
In de aangrenzende stukken bedrijventerrein en woonwijk vond ik de hele trits aan soorten van de stenen stad waaronder Vroegeling, Zandhoornbloem, Kruiptje, Gewoon langbaardgras, Overblijvende ossentong, Liggend en Uitstaand vetmuur e.d.

In een regelmatig geschoffeld plantvak naast soorten als ingesneden en paarse dovenetel, hoenderbeet, gewone duivenkervel ook Doornappel!

Inclusief het extra uur dat ik zelf op deze locatie heb doorgebracht telt de lijst 130 soorten, een niet onverdienstelijke "oogst".

Ik waag me er niet aan en het is te moeilijk

door Wim de Liefde

Plantenwerkgroep – Inventarisatie do 27 juni 2013 - hok 305823 {x = 97 km, y = 453 km} Oosterheem Noord

Aanwezig: Anke de Bruyn, Johan Vos, Tilly Kester en Wim de Liefde

**Bijna witte rietorchis
(Tilly Kester)**

Deze titel duidt op een nieuwe soort die we hebben gevonden. Ook voor Johan was het erg lastig om deze soort op naam te brengen. Vandaar dat hij materiaal verzameld heeft en naar Wout Holverda van het Nationaal Herbarium Nederland (NHN) in Leiden heeft opgestuurd. De conclusie luidde: *Ik houd het voor Carex muricata, de Dichte bermzegge. Het moet wel Carex muricata zijn omwille van de gedrongen bloeiwijze, de vorm van de urntjes, de maat (3.8 mm) en de kleur van de kafjes. Op zich zonderling maar ik kijk nergens meer van op want "grassentuinen" zijn bon ton.* Hij stond ergens tussen de open verharding voor een flat.

Ik denk dat het Anke was die de plant het eerst zag.

Op verzoek van Johan zijn Tilly en ik een week later nog terug geweest om de soort te gaan fotograferen. Helaas was er toen net gemaaid. Dat was

jammer, want het betrof een mooie begroeiing met o.a. Geel walstro (nog in knop) en prachtige groepjes Timoteegras.

Behalve Johan heb ook ik de soorten genoteerd en ik kwam al tot 105 soorten. Johan heeft mijn lijst aangevuld en gezamenlijk komen we op 125 soorten, inclusief de nieuwe zegge (een soort van de rode lijst).

Zelf was ik op pad gegaan met het idee dat Oosterheem een wijk is

waar op het gebied van de wilde flora niet zo veel te beleven zou zijn, onterecht dus.

Langs de natuurlijke oever van het heemkanaal (aan de kant van de Berkelstroom, zie kaartje met route] groeiden heel veel Rietorchissen, waaronder exemplaren met een bloemtros van 30 cm! We troffen ook een geheel wit exemplaar aan. Mooi vond ik ook het gebied tussen de Adigestroom en de Amazonestroom.

Het talud (Wim de Liefde)

De route (Wim de Liefde)

Ongeveer op de hoek van de Donaustroom en de Diezestroom hebben we een poosje stil gestaan bij allerlei soorten die groeien in het talud waar de Zeeuwse hagen zijn geplant, achter de tuinen.

De rand langs de huizen aan de oostkant van de Berkelstroom was een lust voor het oog.

Op bezoek bij boer Freek van Leeuwen door Tilly Kester

Plantenwerkgroep – Inventarisatie za 13 juli en do 18 2013 - hok 304744 {x = 93 km, y = 456 km} Boer Freek, slootjes en oevers

Aanwezig: Anke de Bruyn, Johan Vos en Tilly Kester

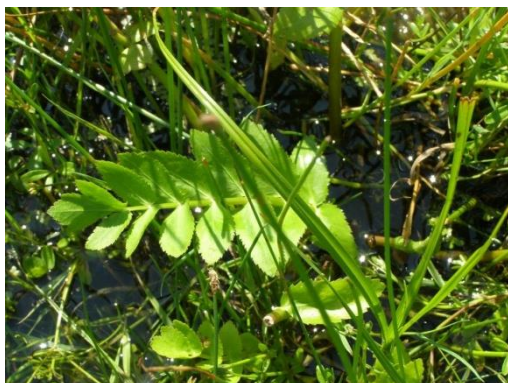
Het was heerlijk zonnig weer die zaterdag 13 juli: een temperatuur van boven de 20 graden, nauwelijks wind en volop zon. Om precies 10.00 uur werden we (Anke, Johan en Tilly) met koffie ontvangen.

Groot moerasscherm (Tilly Kester)

We zijn naar de achterste stukken (“overkant 1 en 2”) achter de schuur gelopen. Op deze stukken stond het gras hoog en het zal binnenkort dan ook gemaaid worden. Tot begin juni heeft er vee gelopen. Op “overkant 2”, waar de oever van de sloot is afgeplagd zijn we begonnen. Maar ook aan de niet afgeplagde oever stonden interessante planten die we graag nader wilden bekijken. Johan en ik zijn daar heen gelopen en Anke bleef op het afgeplagde stuk achter. Zo liepen we gelijk op naar achteren en zijn we vervolgens met zijn drieën langs een andere afgeplagde oever teruggelopen.

Op de niet afgeplagde oever zagen we pijptorkruid, moerasmuur, moeraswalstro en moerasvergeet-

Kleine waterrepe (Tilly Kester)

mij-nietje. Ook slanke waterkers, pijlkruid, slanke waterweegbree en verderop aan de oever gewone waternavel. Het water was helder met daarin smalle en brede waterpest(!), tenger fonteinkruid, punt- en klein kroos, sterrenkroos en stijve waterranonkel. Een plant die we niet direct thuis konden brengen is waarschijnlijk een tandzaadsoort.

Op de afgeplagde oever stond veel blaartrekkende boterbloem, smalle waterweegbree, mannagras en watergras stonden in het water. Op de nog kale plekken ontdekten we kiemplanten van margriet, duizendblad,

boerenwormkruid en gewone brunel, het resultaat van een zaaïexperiment.

Ook donderdag 18 juli was het zonnig, nog iets warmer en erg licht. De weilanden die we zaterdag 13 juli bekeken hadden, werden gehooïd.

Johan en ik hebben nu "land nr 1" bekeken, het land waar we 2 jaar geleden moeraszoutgras vonden. De oever die we eerder hadden bekeken was inmiddels afgeplagd en weer begroeïd. Ook hier vonden we pijptorkruid, moeraswalstro, moerasvergeet-mij-nietje, zomprus en moerasmuur. Wat we hier ook aantreffen was groot moerasscherm (te herkennen aan het ontbreken van omwindselblaadjes in vergelijking met de kleine watereppe).

De andere oever was niet afgeplagd, en daar stond veel pijptorkruid, maar geen watertorkruid. Opeens viel ons oog op het moeraszoutgras, een prachtig uitgegroeïd exemplaar en volop in bloei. Toen we het zoekbeeld weer scherp op ons netvlies hadden vonden we er veel meer, er stonden zeker zo'n 15 à 20

vroege glazenmaker (Tilly Kester)

planten. Iets verderop op een natte plek met kleine watereppe stonden ze ook met vruchten. In het weiland naast de diverse grassoorten ook vertakte leeuwentand.

Tot slot zijn we nog even wezen kijken op het land waar een poel was uitgegraven. Boer Freek vond de randen van de poel niet zo geslaagd (veel te steil) begroeïd met

voornamelijk pitrus. In de perceelsloot stond het watertorkruid volop in bloei (hier wel?!). Ook in deze sloot

veel stijve waterranonkel. Johan zag een vrouwtje vroege glazenmaker haar eitjes afzetten op het pijpkruïd.

Moeraszoutgras
(Johan Vos)

Excursie naar de duinen bij Castricum

Door Annet de Jong

Aandacht voor Bitterkruïd
Bremraap (Annet de Jong)

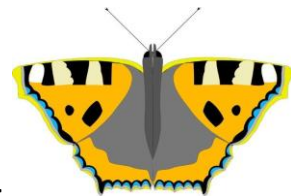
Zaterdag 6 juli stond de dagexcursie naar de duinen bij Castricum op het programma van de KNNV afd. Zoetermeer.

Om tien uur wordt verzameld bij de Gasterij Nieuw Westert bij Egmond binnen. Aanwezig waren Tilly Kester, Wim de Liefde, Bob de Lange, Fred Janssen, Johan Vos,

Cees Los (in de jaren '80 beheerder van "onze" natuurtuin) Wim

Aardkastanje (Annet de Jong)

Bakker en ondergetekende. Thea Spruijt leidde de excursie. Na het nuttigen van een heerlijk kop koffie gingen we op weg. Het weer is uitmuntend, kraakhelder, licht briesje en de zon. Nauwelijks onderweg, meteen aan de noordkant van de Oude Schulpweg, is in de berm en bij het afgegraven poeltje (voormalig parkeerterrein) al een walhalla voor de flora-fijnproevers. Binnen een half uur werd er al drie keer diep door de knieën gegaan, met de fototoestellen in de aanslag, voor de Walstrobremraap, Blauwe Bremraap en Bitterkruidbremraap. Klein Timotheegras stond naast de alom bekende Timoteegras. Met een simpele aanwijzing van Thea: "Kijk eens naar het tongetje", kunnen wij deze twee grassen voortaan correct determineren. Bij "de kleine" is het tongetje asymmetrisch. Zachte haver stond naast Glanshaver, een kwestie van naalden. De Duinparelmoervlinder liet zich vele keren zien deze dag.

Duinparelmoervlinder (Annet de Jong)

Later tijdens de excursie stond ook de Goudhaver. Greppelrus, Duinrus, Zomp vergeet mij niet, Aarvederkruid, Egelboterbloem, Glanzend Ooievaarsbek, Kruidend Stalkruid, Kranswier (*Chara vulgaris*) klonk het over en weer. Prachtig bloeiende Kleine Waterranonkel, met als veldkenmerk dat de bloemblaadjes elkaar niet overlappen. Ook voor de Aardkastanje werd uitgebreid "geknield". In eerste instantie zou deze plant je nooit opgevallen zijn, omdat het op de gewone Peen lijkt. Alleen, uiteraard, bij nadere bestudering, een uitermate bijzondere zeldzame plant. Het eerste veldkenmerk is de bloeitijd (juni begin juli) en de plek (licht overstuiving in kalkrijk zand). Hij is verder glad, zonder haren, geen omwindsels en smal gedeeld blad.

Rugstreppad (Bob de Lange)

De excursie ging zigzaggend naar het noorden, in de richting van het Uitkijkduin. In vers gegraven poeltjes zwommen donderkopjes van de rugstreppad. Er waren al kleine rugstreppadjes te bewonderen in het natte zand. Ruw Vergeet mij niet, Kromhals, Glad Walstro, Vleugeltjesbloem, Nachtsilene, Groot Kaasjeskruid, Eikvaren (op de noord hellingen), Zwenkdravik (uitgebloeid), Heggenrank, Ogentroost, Kleine ratelaar, Wondklaver en bij de voet van de Uitkijkduin de Oorsilene, een typische "zeedorpensoort". Nadat we van het prachtige, kraakheldere uitzicht genoten hebben, liepen we weer richting het beginpunt, de gasterij Nieuw Westert. De temperatuur was inmiddels aardig gestegen, de boterhammen op en de flessen water bijna leeg. Onvermoedbaar was de interesse en opmerkingsgave in de groep: Fakkelgras, Kegelsilene, Scherpe Fijnstraal, Viltganzerik, Hazepootje, Mannetjes varen en nog veel meer.

Met een koud biertje letterlijk in het zicht werd er hoopvol en vol verwachting een plantje met een wit bloemetje aan Thea getoond: "OOhh, gewone Hoornbloem", antwoordde zij!

De excursie ging zigzaggend naar het noorden, in de richting van het Uitkijkduin. In vers gegraven poeltjes zwommen donderkopjes van de rugstreppad. Er waren al kleine rugstreppadjes te bewonderen in het natte zand. Ruw Vergeet mij niet, Kromhals, Glad Walstro, Vleugeltjesbloem, Nachtsilene, Groot Kaasjeskruid, Eikvaren (op de noord hellingen), Zwenkdravik (uitgebloeid), Heggenrank, Ogentroost, Kleine ratelaar, Wondklaver en bij de voet van de

Uitkijkduin de Oorsilene, een typische "zeedorpensoort". Nadat we van het prachtige, kraakheldere uitzicht genoten hebben, liepen we weer richting het beginpunt, de gasterij Nieuw Westert. De temperatuur was inmiddels aardig gestegen, de boterhammen op en de flessen water bijna leeg. Onvermoedbaar was de interesse en opmerkingsgave in de groep: Fakkelgras, Kegelsilene, Scherpe Fijnstraal, Viltganzerik, Hazepootje, Mannetjes varen en nog veel meer.

Dat smaakt goed (Johan Vos)

In het boek van Ton Denters, "Planten kijk/wandel gids van Nederland" bladzijde 80 tot en met 89 vind je een perfecte beschrijving van wat wij een beetje geproefd hebben deze dag. Niet alleen wat er allemaal aan floristische pareltjes te vinden zijn, maar ook de historie van dit landschap staat er in beschreven.

De grauwe ganzen in het Westerpark (slot)

Door Monique Snoek

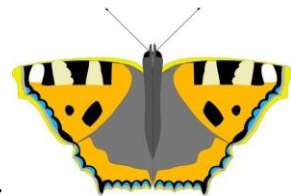
Op maandag 27 mei zijn we (Francis, Mart, Dennis en ik) voor de laatste keer gaan varen om het grauwe ganzen onderzoek voor 2013 af te ronden. Uiteraard waren we heel benieuwd wat we nu weer op het vogeleiland (Westerpark) zouden aantreffen. Onderweg naar het eiland zagen we in een rietkraag een dode vogel liggen. Was het soms een doodgebeten grauwe gans? Bij nadere inspectie bleek de vogel een dode buizerd te zijn. Het dier was redelijk 'vers' en z'n ogen glommen nog. Nu had Francis onlangs ook een dode buizerd gevonden, en Dennis had het zelfs over nog 2 dode exemplaren bij het golfterrein. Later die dag kwam er alweer een melding over 3 dode buizerds en een (mogelijk) dode sperwer! Dit kan geen toeval meer zijn.

De door ons gevonden buizerd is meegenomen door Dennis en tijdelijk in een vriezer gestopt. Het is zeker de moeite waard om te laten onderzoeken wat er hier aan de hand is. Zoveel dode roofvogels in een klein geconcentreerd gebied is toch zeer verdacht...

Op het vogeleiland aangekomen viel het op dat de meeste kadavers van de dode ganzen die we de vorige keer hadden aangetroffen, waren verdwenen.

Waarschijnlijk is het zo dat de vos in 1e instantie "pakt wat 'ie pakken kan". Hij bijt van zoveel mogelijk ganzen de kop eraf en komt, wanneer hij honger heeft, weer terug voor een al eerder gedode prooi. Het vogeleiland is voor de vos dus een soort Mac Donalds: wanneer hij trek krijgt gaat 'ie even langs om wat te snacken.

Over de eilanden op de Benthuizerplas zijn geen bijzonderheden te melden. De meeste eieren van de grauwe gans zijn uitgekomen, net als de voorgaande jaren. Veel jonge kokmeeuwen (kuikens) op de kleine onbegroeide stenige eilandjes. Een leuk gezicht en een drukte van jewelste.

Vermeldenswaardige waarnemingen in Zoetermeer

(Fred Reeder)

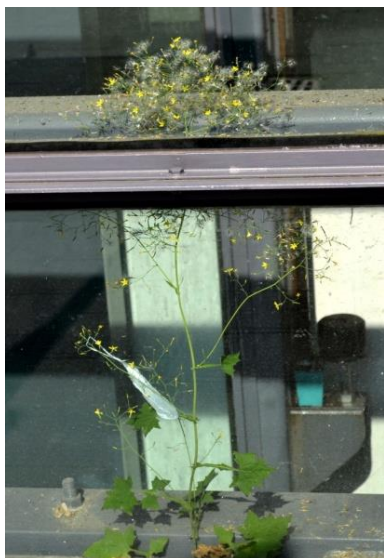
Deze nieuwsbrief gelezen hebbend met , kaardenbollen bij de flats midden in de stad, vader en kind grote bonte specht op een voedertafel in Meerzicht Kleine leeuwenbek en muursla in de knel.

Dan zou je kunnen zeggen:

Het is zo gek nog niet in Zoetermeer.

(Tilly Kester)

(Johan Vos)

Volgende Nieuwsbrief:

De volgende nieuwsbrief zal in de eerste helft oktober verschijnen. Kopij van de leden voor de nieuwsbrief gaarne per email zenden aan Fred Reeder. Verslagen van de planten werkgroep per email naar Johan Vos. Reacties op deze nieuwsbrief gaarne via e-mail richten aan de KNNV Zoetermeer.

(Joke de Ridder)

Samenstelling :Johan Vos en Fred Reeder
Opmaak :Fred Reeder